

KC

Herrn Scherlau,
Waldschitz,
Kappel 19,
P. Weizelsdorf, Ktn.

II SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Koroški Slovenec, uredništvo, Klagenfurt, Viktringerring-26

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. Posamezna štev. 10 Rpf

Stane četrletno: RM. 1.—; celoletno: RM. 4.—
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Naš kmečki dom.

Nekje sredi naše doline stoji kmetija. Preprost, nizko zidan, bel dom, ob njem visok, skoroda bahav skedenj, za njim velik sadovnjak, preko poti pa niz zelenih njiv. Pred leti so posestniku vročili diplomu, iz katere je razvidno, da živi družina iste krvi in istega imena na istem posestvu že nad 150 let. Sosedje spet cenijo starost kmetije po tem, da sta hišno in rodbinsko ime enaka, odkar pomnijo. Zaprashene hišne listine minulega stoletja privedajo posestvu naslov „Hube“ ter navajajo število masljev, živega drobiža in letne robote, dolžne danes razpadajoči grajščini. Potlej so se posestniki z zanosom nazivali kmetje ali „pavri“, po najnovejšem zakonu pa bo kmetija nosila pridevek „Erbhof“. A vse to so samo zunanje okoliščine življenja, ki raste tod na grudi iz istega duha in iste krvi v svoje četrto ali peto stoletje.

Stari je prevzema posestvo v onih razburkanih letih, ko so na cesarskem Dunaju v revoluciji pripravljali prvo politično demokracijo. Tedaj se je prvič začelo govoriti o osvoboditvi kmetov od robote in desetine. Pičle vesti so prihajale v našo dolino in kmetijo. Železnico je še nadomeščal postiljon ali vsakomesečna „fura“ posestnikov v bližnje — 5 ur hoda — oddaljeno mesto. Časopisev niso poznali, le domači župnik jim je od časa do časa vročil „Novice od dohtarja Janeza Bleiweisa“, iz katerih so razbirali pomen znamenitega Kudlichovega zakona o zemljiški odvezi in kmečki svobodi. Gospodarstvo izza stoletij ni doživelo posebnih novotarij, kmetje so orali s slabo okovanimi lesenimi plugi, pri živini ni bila v navadi posebna skrb in nega, obleka in oprava sta bili okorni in trdni. Silovito preprostost je dihala tedanje življenje. Naša družina in njen rod pa sta ob vsej preproščini procvitala v telesnega in duševnega orjaka. Največja njegova vrlina je bila pač čudovita nesebičnost, porojena iz globoke vernosti in danes redke udanosti do zemlje, ki sta ustvarjali prave čudeže družinske in vaške vzajemnosti. Še izza Napoleonove Ilirije je v gospodarju tlela prva iskra narodne ljubezni, Einspieler in Janežič sta ji z besedo in dejanjem vzdramila prve zublje. Bachov absolutizem še ni izzvenel, že je naš gospodar stal ob rojstvu prve slovenske posojilnice, v družini pa je zagorela ljubezen do lastnega naroda in matere govornice v žarkem plamenu. In ni več ugasnila do danes, marveč skupno z vernostjo in pridnostjo rodu kovala kremenite in jeklene značaje.

Na laški fronti je baš Radecki bil nasprotnika, ko je naša kmetija dobila gospodarja-naslednika. Iz skrbne očetove visoke šole izišli, obetajočim se novostim življenja odprti sin je za očetom dedoval posestvo. Zvesto je nadaljeval tradicijo svojih prednikov. V dolino in na kmetijo je sililo novo življenje. V gospodarstvu se je udomačeval modernizem s strokovno knjigo in časopisom, orodje je postajalo trpežnejše in ročnejše, obleka finejša, oprava ličnejša. Skozi dolino je zavriskala prvič lokomotiva, zgostili so se uradi in uradne listine. Nekam nezaupljivo je sprejemala kmetija vse te novotarije in bil je več kot navaden strah, če je postajala odslej družinska molitev bolj zbrana in premišljena, udanost do domačega grunta bolj ekonomska, ljubezen do naroda pa bolj organizirana in udarna. Mladi posestnik je že kumoval slovenskemu prosvetnemu društvu in sgradil prvo slovensko šolo. Svetovna vojna pa ga je nato vodila na gališko fronto in že se je zdelo, da se maje trdna kmetija z ženo-gospodarjem. A zamajali so se le stebri starikavega cesarstva z monarhom na čelu, kmetija pa je kljubovala burjam in viharjem naprei.

Vojni vihari so v dolini sledila še burnejša leta, ko je bila natehtnico vržena narodna zavest ljudstva. Leta zatem so bila za kmetijo in njen rod morda najtežja. Mala državica, preostanek nekdanj tako silne monarhije, se je morala krčevito boriti za svoj in svojih gospodarski obstanek, kmetije pa so se morale z delno razvajenim ljudstvom vračati v nekdanjo preproščino in uboščino. Igralo se je za večjo ali manjšo udanost do dedovane, lastne grude. Hkrati je doživela ljubezen do naroda svoje najtežje razočaranje, ker je morala graditi na prazne obljube pojemajoče državnice in

njenih zadnjih gospodarjev. Čudno: ob vsem tem hudem so postala srca le še trdovratnejša in odpornejša.

Oč je oddal sinu, ko je ljudstvo dobilo novega državnega krmarja. Država se je po obsegu in prebivalstvu povečala za desetkratno število. Življenje v veliki državi obeta nove oblike. V gospodarstvu se pripravlja doslej nezasluten, mogočen preokret, v vse javno življenje prihaja nova, čisto nova miselnost. Dobro deje pri vsem tem nepoznanem mlademu gospodarju beseda odgovornega vodje ob državnem krmilu, da bo nova država rastla in procvitala samo ob kmetu in kmečkem stanu ali pa je sploh ne bo. In še druga beseda, da bo v novi državi v dejanju varovana in očuvana tudi narodnost vsakogar v njej.

Veliki gospodarski načrti.

Vlada je odobrila načrt za novi veliki prekop med Renom, Mainom in Donavo, ki bo zvezal Severno morje s Črnim morjem. Prekop bo dograjen leta 1945 in bo veljal 750 milijonov mark. Odprl bo nove gospodarske možnosti in kot najpomembnejša vodna pot vezal zahodne industrializirane pokrajine s poljedelskimi predeli Srednje in Jugovzhodne Evrope. Po njem bodo porurski in posaarski premogovniki ter železarne neposredno zvezani z Avstrijo in vzhodnimi državami. Dnevno se bo po prekopu prevozilo 15.000 ton blaga.

Odobreni so nadalje veliki načrti za gradnjo ogromnih električnih naprav na avstrijski Donavi. Nove elektrarne bodo dajale 800 milijonov kilovatnih ur toka. Po elektrifikaciji pride prirodno bogatstvo avstrijske dežele do svoje polne veljave. V tej zvezi je treba omeniti že pričeto gradnjo velike elektrarne v masivu Visokega Kleka pri solnograškem kraju Kaprun. Generalfeldmaršal Hermann Goering je osebno prisostvoval pričetku gradnje.

Kulturni stiki med Jugoslavijo in Nemčijo. V Beogradu in Zagrebu je minuli teden gostovala nemška opera iz Frankfurta. Podajala je dvoje odličnih del nemške operne glasbe ter bila deležna navdušene kritike. Beograjski župan Ilič je na večeru nakazal svoječasne stike nemških slovstvenikov s srbskimi literati, nakar je odgovoril operni intendant s povabilom jugoslovanskega odra v Nemčijo. V naslednjih dneh podaja beograjska opera v okvirju Jugoslovanskega kulturnega tedna v badenskem mestu Karlsruhe izvirno jugoslovansko glasbeno delo, na dramskem odru pa se uprizori med drugim igra „Na božjih poteh“. To je prvi slučaj, da se podajajo dela jugoslovanskih kulturnih delavcev na odrih velike Nemčije v izvirnem jeziku. Mesto Karlsruhe se je pripravilo na dostojen sprejem gostov iz Jugoslavije.

Program Nemcev v Jugoslaviji. „Slavonischer Volksbote“, ki izhaja v Osijeku, je nedavno objavil naslednje zahteve fronte nacionalnih Nemcev: 1. Priznati se mora nemška narodna samobitnost in življenjske pravice v ustavi in zakonih, 2. nemška narodna skupina se mora priznati kot javno-pravna korporacija, 3. dovoliti se mora stanovska ureditev v vsenarodnem, nemškem okvirju, v katerem naj se rešujejo vse narodne, socialne, gospodarske in kulturne zadeve nemške skupine, 4. voditelj vsenarodne skupnosti mora biti priznan kot edini legitimni vodja Nemcev v državi in napram oblastem, 5. dovoliti se mora ustanovitev posebnega sveta nemške narodne skupine v okvirju vsenarodnega občestva in v duhu svetovnega nazora nemškega naroda.

Kako si Nemci v Čehoslovaški zamišljajo novo ureditev države. Po povratku vodje čeških Nemcev Henleina iz Londona je izšel nemški letak, ki podaja nemške želje o preureditvi Čehoslovaške. Po njem naj bi vlada v prvem razdobju dovolila Nemcem kulturno in upravno avtono-

Trdnjava-kmetija stoji, v letu dni jo bo zakon označil kot dedno, nekupljivo posestvo. V enem samem stoletju je preživela nešteto gospodarskih, družabnih in političnih revolucij in prevratov, v enem samem stoletju je iztrpela trinajst postaj križevega pota malega naroda. Zdi se, kot bi stala na nepremagljivih temeljih, trdnjše od držav, ki jih je videla, in odpornejše od trpljenja, ki ga je prebolela. Ohranja jo nevidni in neizračunljivi, a vendar tako siloviti idealizem njenega rodu od prednikov preko deda in očeta do sinu, čuva jo skrbna mati zemlja, nad njo in njenim rodom pa bdi oko vsedobrega Očeta. Trdnjava, v svojem bogoljubju, rodoljubju in domoljubju ostane nepremagljiva do konca časov!

mijo, v drugem razdobju bi se po švicarskem vzgledu spremenila v zvezno državo s pokrajinskimi avtonomijami, končno pa naj bi postala nevtralna čehoslovaška zvezna država, ki bi se odrekla vsakršni politični ali vojaški zvezi s kakšno tujo državo. — Listi napovedujejo predstoječa pogajanja šefa vlade dr. Hodže z Henleinom.

Občinske volitve na Češkem. Nemški listi javljajo, da je stranka sudetskih Nemcev ponekod dosegla do 90 odstotkov vseh glasov. Naglašajo, da je v nekaterih mestih enotni nemški stranki stalo naproti do 20 raznih čeških strank. Podrobne številke volilnega izida do zaključka lista niso znane. — K notranjemu položaju je spregovoril tudi prezident dr. Beneš v praškem taboru. Pozval je češki in nemški narod k zmernosti in spravljivosti napram vladi ter poudaril, da se demokratični ustroj države ne bo spremenil. „Bili smo 20 let država miru in reda in moramo sedaj Evropi vnovič dokazati, da hočemo to tudi ostati. Ostali bomo odločni, hrabri in edini!“

Zastoj pogajanj med Francijo in Italijo. Italija je stavila Franciji kot predpogoj pogajanj, da mora ukiniti vse pošiljatve orožja in vojnega materiala za republikansko Španijo. S tem je potisnjeno špansko vprašanje v ospredje spornih evropskih vprašanj. Mnenja gled Španije in nadaljnega francoskega vmešavanja so v Franciji deljena, prevladuje pa realno dejstvo, da je zmaga generala Franca domala zagotovljena in je torej vsaka francoska pomoč rdeči Španiji odveč. Pričakujejo, da bo Anglija med državama posredovala in da se bodo pogajanja kmalu nadaljevala.

Mehiki grozi državljanska vojna. Mehška vlada je nameravala prevzeti petrolejska podjetja ter je ponudila lastnikom 60% odškodnine. Pojavile pa so se velike teškoče, ker stojijo za petrolejskimi družbami tuje države, zanimajoče se za mehški petrolej. V državi sta se kmalu stvorila dva tabora: socialisti na eni, vojska in mali kmetje na drugi strani. Prišlo je do manjših uporov, ki jih je vlada zaenkrat udušila. Hkrati je obljubila Angliji in Zedinjenim državam, da jima bo prodajala petrolej i v bodoče. Spor še ni poravnal.

V enem, dveh stavkih: Graška Uranija je priredila predavanje o Jugoslaviji, ki je bilo sijajno obiskano. — Sv. oče je priznal vlado generala Franca. — Protestantski pastori polagajo v maju zapisrgo Führer-ju. — Preosnovala se je angleška vlada, a smer v zunanji politiki ostane neizpremenjena. — Poljska in Madžarska sta sklenili letalski sporazum. — Od 21. sept. do 8. okt. 1940 se vršijo olimpijske igre v Tokiju. — Anglija je kupila v Argentini za 3 milijone funtov mesnih konzerv. — V Moskvi je bilo nedavno spet ustreljenih 18 višjih uradnikov. — Poljski kmetje so sami zgradili velik spomenik maršalu Pilsudskemu in s tem dokazali, da se hočejo do skrajnosti boriti za neodvisnost domovine. — Vse družine v Pragi morajo imeti začeni s 30. junijem plinske maske. — Francozi so vsikdar složni, kadar gre za obrambo domovine, je izjavil predsednik republike Lebrun. Razpisano posojilo za obrambo države je dejansko imelo nenavaden uspeh. — Češka vlada je dovolila nemški manjšini organizacijo „prostovoljna nemška varnostna služba“, katero vodi Henlein. — Ameriški kongres je do-

volil 3 milijarde dolarjev za podporo in zaposlitev brezposelnih. — Madžarski državni upravitelj Hortly bo na povabilo prisostvoval manevrom nemške vojne mornarice. — Čehoslovaška vlada je vpoklicala letnik rezervistov. — Po zadnjih vesteh beležijo japonske čete na Kitajskem znatne uspehe. Zavzele so mesto Hsičov ter razcepile kitajsko fronto v dva dela. — Glede Španije prihajajo po angleških listih pojasnila, zakaj general Franco ne doseže končnoveljnega uspeha. Hribovite pokrajine Katalonije, reka Ebro in še stalno deževje zadržujejo operacije nacionalnih čet. — Italijanski kralj je posetil afriško Libijo. — Rumunski min. predsednik patriarh Miron Christen je posetil Varšavo in imel razgovore z vodilnimi poljskimi državniki. Prijateljstvo med Rumunijo in Poljsko se očitno utrjuje. — Jugoslovanski vojni minister Marič je posetil Ankaru in bil gost turškega predsednika Ataturka. — Po najnovejših vesteh so pogajanja med Francijo in Italijo po prizadevanju Anglije spet v teku in povoljen uspeh ni izključen. Baje je že dosežen sporazum glede Španije, po katerem obe državi ustavita vsakršno vmešavanje.

Narodni socializem in kmetijstvo.

Min. predsednik Goering je minuli teden podpisal odredbo, po kateri se zakon o nemškem kmetijstvu razširi tudi na Avstrijo. O zakonu samem spregovorimo na drugem mestu, v naslednjem hočemo kratko orisati stališče narodnega socializma do kmetijstva in sicer na podlagi zadevne svečane izjave narodno-socialistične stranke iz leta 1930.

Načelo narodnega socializma je, naj se ljudstvo Velike Nemčije v bistvu hrani s pridelki lastne zemlje. Iz tega načela izhaja nujno, da se mora kmetijska proizvodnja, ki je zadeva vsega naroda, čim najbolj zvišati. Kmetijstvo mora iz svoje zemlje in živinoreje čim največ pridelati za prehrano vsega naroda.

Davčna politika, konkurenca inozemskega kmetijstva, dobičkarstvo veletrgovine ter visoke cene umetnega gnoja in električne sile so po mnenju narodnega socializma zavirale zdravi razvoj kmetijstva. Pod minulimi režimi se je kmet zadolževal in se mu njegovo delo ni več splačalo in plačalo. Njegov izkupiček ni zadostoval ne za davke in še manj za obresti, padal je v vedno večjo zadolžitev in izgubljal kos za kosom svoje zemlje.

Z zakoni in postavami uvaja narodni socializem no v o n e m š k o z e m s k o p r a v o (Bodenrecht). Po tem služi zemlja, ki je v lasti nemškega prebivalstva, prehrani in bivanju vsega naroda in jo mora torej vsak lastnik v tem smislu upravljati. Samo Nemci (in njim sorodni narodi) zamorejo imeti zemljo v lasti, obvezuje pa jih dolžnost, da jo obdelujejo v korist vsega naroda. Zemlja narodnemu socializmu ni predmet finančnih spekulacij in brezdelnih dohodkov, kdor zemljo kupi, jo mora tudi oskrbovati. Pri vsaki prodaji zemljišč ima torej država prednost nakupa. Zastava zemlje zasebnim izposojevalcem denarja je prepovedana.

V programu narodnega socializma ima država pravico, da proti primerni odškodnini razlasti posestnike v slučajih, če posestniki zemlje niso Nem-

ci (ali pripadniki Nemcem sorodnega naroda), če posestniki na zemlji slabo gospodarijo, če svoje zemlje sami ne obdelujejo (veleposestva) in če rabi država zemljišča v prometne ali državno-obrambne svrhe. Država je dolžna, da pripravlja v slabo poseljenih pokrajinah nove kmetije sosebno za kmečke sinove, ki ne dedujejo domačih posestev.

Kmečki stan ne skrbi zgolj za prehrano ljudstva, marveč je tudi steber narodnega zdravja, hrbtenica državne vojske in neusahljivi vir narodnega potomstva. Primerno važnosti mora država skrbeti za procvit kmetijstva ter s tem onemogočiti vsak beg z domače grude. Najprej so potrebne davčne olajšave, znižanje obrestne mere posojil in odločen nastop proti odéruskim obrestim. Gospodarski problem kmetijstva je v tem, da se znižajo gospodarski izdatki in zviša proizvodnja. Predvsem naloga kmetijskih poklicnih ustanov organizacij je, da oskrbujejo kmetijstvo s ceninimi kmetijskimi stroji, gnojili, semenji, plemenskimi živalmi, melioracijami, uničevanjem škodljivcev in da pomagajo kmetom z brezplačnimi nasveti, kemičnim preiskavanjem zemljišč itd. Da izvedejo vse to, mora država poklicne organizacije izdatno podpreti in omogočiti predvsem ceneno dobavo umetnih gnojil in električne sile. Naloga poklicnih organizacij je nadalje, da skrbijo za kmetijsko delavstvo in ga s socialno-pravičnimi delovnimi pogoji učelnjujejo v kmečko poklicno družino. V glavnem pa se mora zaslužek kmetijskega delavstva zvišati in splošni pogoji izboljšati, čim se izboljša gospodarski položaj kmetijstva vobče.

Določevanje cen potom kmetijskih borz in spekulacij je v narodno-socialistični državi prepovedano. Izkoriščanje kmetijstva potom veletrgovcev se onemogoči. Država podpira kmečko združništvo proti veletrgovini s kmetijskimi pridelki.

Država je končno dolžna, da skrbi za strokovno izobrazbo kmečkoga stanu in da pospešuje zopetno poživitev kmečke kulture. To dosega potom smotrne mladinske vzgoje, ustanavljanjem mladinskih domov, kmečkih visokih šol in s podpiranjem revnih, nadarjenih kmečkih sinov in hčera.

To so osnove narodno-socialističnega gledanja na kmetijstvo, kakor si jih je v točkah zarisala stranka na svojem letnem zborovanju 6. marca 1930 v München-u. Kdor pozna nadaljnji razvoj kmetijstva v Nemčiji do rane, ve, da so ostale osnove nespremenjene in jih narodno-socialistična stranka postopoma uveljavlja v državni postavo-daji in upravi. Pozornemu in skrbnemu čitatelju navedenega tudi ne uide, da so mnoge misli nar. soc. kmetijskega programa močno ali povsem sorodne zdravemu kmečkemu naziranjju o pravici in dolžnosti kmetovalcev. Kar pa je novega, se ho v svoji dobri ali manj dobri lastnosti preizkusilo v življenju samem.

Domače novice

Ljudstvo brez matere.

Majnik, mesec poln materinstva, gre h kraju. Iz mnogih družin prihajajo vesti, kako se je ta lepi čas majniških rož in prirsčnih majniških družinskih pobožnosti udomačil. Iz preobilice nekdanjih

delati; zato so se le počasi pomikali preko zamrzlih jezer in rek.

Navadno je stopal Peter spredaj pred vprego in gazil z velikimi, širokimi smučmi mehki sneg, da so psi laže vlekli; France pa je hodil zadaj, ravnal sani in priganjal pse.

Buk je bil dan za dnem v jermenju in vlekel težke sani. Bila je vselej še tema, ko so razdrli šotor, a prva jutranja zora jih je navadno dobila že daleč na potu.

Potem so se ustavili toliko in toliko milj dalje proti severu, ko se je že znočilo. Moža sta si razpela šotor, zakurila ogenj, psi so dobili večerjo; nato so se zagreblji v sneg ter zaspali.

Buk je bil vedno lačen. Dnevni odmerek živeža, tri četrti kile na soncu posušene ribe, mu ni zadostoval; pogoltnil ga je, kakor bi trenil, in niti opazil ni, da je kaj žrl. Ostali psi so dobivali celó manjše obroke kot on, komaj pol kile ribjega mesa na dan; seveda tudi niso bili tako veliki in ker so bili tega bednega življenja že vajeni, so se vzlic stradanju prav dobro počutili.

Ni trajalo dolgo in Buk je izgubil ves svoj ponos. Nekdanje dni se je znal tako spodobno vesti; zdaj pa je začel v vsem posnemati ostale pse. Kmalu je opazil, da tovariši hitreje pospravijo svojo ribo kakor on in da mu potem kradejo koščke, ki jih še ni snedel; če jih je odganjal in skušal rešiti manjši kos, so mu gotovo metdem zmaknili večjega. Ni bilo druge pomoči; žreti je moral prav tako hitro in hlastno kot tovariši.

Lakota ga je pa tolikanj mučila, da se je nekega dne lotil tuje lastnine. Učil se je pri drugih in potem tudi delal, kakor so delali drugi.

ljudskih navad in običajev se je rešil predvsem majnik s svojim bogatstvom ljudske vernosti in iskrenosti. Še posebno nam Slovincem je prirastel kar k srcu in menda je ni pri nas vasi z neokrašenim Marijinim oltarčkom ali znamenjem in ne fare brez dnevnih šmarnic. Iz neke fare nam pišejo, kako se je letos lepo uveljavilo šmarnično ljudsko petje, pri katerem je sodelovalo mlado in staro. — Lepo in hvalevredno je vse to in sosebno mi Slovenci smemo biti ponosni na to, kako blizu nam je majnik s svojo čudovito skrivnostjo in svojo zvišeno Kraljico.

Nekoč sem imel priliko potovati med ljudstvom protestantske veroizpovedi. Tudi to ljudstvo je dobro in ima svoje velike vrline. Čudno le, kako se v vsem njegovem značaju in življenju odraža, da je narod brez velike matere. Rezko je v besedi, navidez zaprti in nepriljudno, vajeno misliti bolj z hladnim razumom kakor s toplim srcem. Težko in nerado se znajde v prirsčnem veselju, njegova družabnost nima nobene otroško-vesele barve. Mimoidečemu tujcu se zdi samotarsko in zadirčno in šele ob dobrem, večšem pogledu se odkrije, da se skriva za raskavo skorjo in trdo besedo dober, vzravnam značaj. To ljudstvo nena-vadno sličí otroku, rastočemu brez matere in nje-ne mehke ljubezni v moža in ženo. Še vasi so nekam mračne in nepriljudne ter cerkvice neprijazne, v njih manjka rož in še spominov na Mater, ki budi v svojem ljudstvu čut lepote in umetnosti, prirsčnost in otroško nežno veselje.

Ob teh pogledih in mislih bi človek hotel biti učenjak, da bi z učeno besedo razložil svojemu narodu pomen vernosti in vdanosti za vzgojo, rast in življenje. In še, da bi povedal, kod so zadnje in največje sile narodne svojevrstnosti in narodnega značaja. Pa naj zadostuje samo ta skromni namig.

Nekatere duhovniške spremembe. Preč. g. Janez Sekol, župnik v Globasnici, se nahaja na Suhi, v Globasnici pa pastiruje č. g. J. Froelich. — Preč. g. Franc Vuk, župnik v Podgorjah, pastiruje v Borljah na Zili. — Župnijo Glinje upravlja č. g. Rihard Kandut, logaveškim faranom pastiruje preč. g. Matevž Wornig. — Preč. g. Vinko Poljanec je na 3 mesečnem bolezenskem dopustu. — Župnijo Hodiše upravlja č. g. prov. Jožef Koglek.

Sprejemni izpiti na celovških srednjih šolah se vršijo 30. junija od 8. zjutraj. Prošnje je treba vložiti kolekovane z 1 marko na ravnateljstvo zavoda vsaj do 15. junija s prilogami (krstni in domovinski list), vodstvo šole, katero je učenec doslej obiskoval, pa pošlje šolarjev opis neposredno ravnateljstvu. Izprašuje se pismeno in ustmeno iz nemščine in računstva. Isti dan se vršijo izpiti za sprejem v višje razrede srednjih šol.

Bilo srečno! (Ruden—Ruda.) Dne 16. V. se je priselila k nam Anica Starc iz Mokrij pri Dobrli vesi, ki je s tem dnem postala gospodinja v znani Faštlnovi gostilni na Dobrovi. Poroka se je vršila v Mokrijah, kjer je ob veliki udeležbi svatov izvršil poročne obrede nevestin bratranec preč. g. Ivan Starc. Njegov nagovor na ženina in nevesto je bil dogodek zase. Take besede pač ne morejo izginiti iz spomina. Po poroki je avto vozil svate na Rudo, kjer se je vršila vesela svatba na novem

Nekoč je videl, da je Pik, eden izmed novih psov, ukradel košček ribe izpod šotora. Drugi dan se je splazil tja in posrečilo se mu je odnesti precejšen kos slanine.

V taboru je nastal velik hrup, ali njega niso prav nič sumili; zato pa je bil tepen nesrečni počasnež Dub, ki je stal v bližini in je ni znal o pravem času odkuriti.

Ta prva tatvina je pokazala, da je Buk zmožen živeti v negostoljubnih severnih krajih in da se znal naglo prilagoditi novim težjim razmeram.

Da, tam na jugu je pač veljala za pse morala, tam je bilo mogoče pod zakonom ljubezni in vzajemnosti spoštovati zasebno last; a tu na severu, kjer sta jim ukazovala gorjača in ostri zob, bi ne bil pameten, kdor bi se brigal za taka načela, in bi gotovo tudi slabo odrezal.

Seveda Buk ni o tem razmišljeval; ali čutil je to, ne da bi se zavedal, nekako nagonsko.

Ko je še živel v omikanih razmerah, bi bil dal življenje za dobro stvar, bi bil na primer branil konjski bič svojega gospodarja gospoda sodnika Milerja do zadnje kaplje krvi; tu pa taki občutki niso bili umestni, tu jih je bilo treba pozabiti in braniti le lastno kožo. Saj ni kradel iz veselja do tatvine, temveč ker mu je želodec tako ukazoval; kradel ni javno in drzno, temveč skrivaj in zvijačno, ker se je bal gorjače in zob, ki so tu gospodovali.

Kratko in malo: delal ni, kar je hotel, ampak delal je samo, kakor je moral.

Razvil se je, ali bolje rečeno, padel je kaj naglo, Mišice so mu postale trde kot jeklo in sploh niso več čutile napora in bolečin. Žrl je lahko vse od

Podlistek

Jack London:

P. Holeček:

Klic divjine.

(5. nadaljevanje.)

Ko se je pri prvem kratkem odmoru zapletel v jermenje in zadržal odhod, stase Dav in Pust vrgla nanj in ga prav neusmiljeno kaznovala. Seveda se je Buk zaradi tega le še huje zahotal; ali odslej je pazil, da so bili jermeni napeti. Še preden se je nagnil dan, se je že tako privadil, da ga tovarišema ni bilo več treba učiti; tudi bič je le še malokdaj zažvižgal nad njim in ko so na poti počivali, da je Peter prijazno potrepljal po hrbtu ter mu skrbno pregledal šape.

Ta dan so napravili dolgo in zelo naporno pot. Vodila jih je zdaj čez oledenelo skalovje, nato po rahlem snegu, vedno mimo nepregledne vrste jezer, ki polnijo žrela ugaslih ognjenikov; šele ko se je jelo mračiti, so dospeli do Benetskega jezera. Tu je taborilo na tisoče zlatokopov, ki so si gradili čolne, da bi odpluli dalje proti severu, čim bi pomladansko sonce stajalo debeli led.

Buk si je izkopal v snegu jamo in zaspal v njej, kakor bi ga bil kdo ubil. Drugo jutro so ga že navsezgodaj izpodili iz tople luknje in ga spet vpregli s tovariši v sani. Ta dan so igrade prevozili štirideset milj, ker je bila pot še vedno dobro izvožena. Ali že prihodnji dan je bilo lepe poti za zmeraj konec in morali so si jo odslej sami

nevestinem domu. Obilo sreče in blagoslova noveinu paru!

Na dobro srečo! (Dve poroki v Ločah ob Baškem jezeru.) Krasno je sijalo majniško sonce v ponedeljek 16. majnika, ko je pridrižalo od znane Žlosarjeve hiše v Dobju k farni cerkvi v Ločah dvanajst konj. Na dvanajstih krasno okinčanih vozovih so se pripeljali trije ženini — vsi bratje, sinovi ugledne Eriahove družine — in tri neveste ter okoli 50 svatov. Zvonovi so zapeli, možnarji so pokali in vse je juckalo. Vežal je v lepo okinčani slavni loški cerkvi domači župnik preč. g. dr. Ogris. Po poroki so se odpeljali v Malošče k Nontu, kjer je sestra ženinov v slavnostno okrašenem salonu pripravila slovesno gostijo. Ženitovanijski nagovor je imel preč. g. dr. Mikula, prijatelj in tovariš bratov-ženinov. Žlosarjeva mati je bila pri njegovi primiciji 1932. leta njegova duhovna mati. Za njim je govoril v humorističnih verzih in rimah, ki jih zna tako fletno narejati, znani župnik Hani Maierhofer s Pečnice. Prvi izmed ženinov, ki pa je obhajal poroko že pred tedni, je bil dr. Rajko Erlach, sedaj zobozdravnik na Brnci, ki je poročil Marico Kompanjevo. Drugi brat-ženin je bil Franc Erlach, posestnik Žlosarjevega doma, mesar in živinski trgovec. Za nevesto si je bil izbral Lenijo Robičevo, pd. Jaknovo iz Dobja. Tretji brat-ženin je bil Miha Erlach, ki je bil že lani v San Francisku v Kaliforniji, kjer imata dva njegova brata mesarijo. Prišel je sam iz Amerike po svojo nevesto Katijo Krištof pd. emerjakovo s Pečnice. — Za camarja je bil četrti brat dr. Štefan Erlach, kateri pojde tudi v Kalifornijo ter bo izvrševal svoj zdravniški poklic. Njegova družica na tej imenitni ženitnici je bila Milka Čermenjakova, sestra Mihanove neveste. Vsem trem bratom-ženinom, njih nevestam in vsem družinam želimo srečo in božji blagoslovi!

Iz življenja pok. župnika Bayer-ja. G. Rainer Matevž iz Loge vesi nam piše dodatno k življenjepisu pokojnega župnika v zadnji številki: O priliki 40letnice mature preminulega župnika Bayer-ja sem imel priliko jih spremljati v Prago. Tam se je zbralo 12 še živčih sošolcev, Nemcev in Čehov, ki so došlega prijatelja iz Koroške burno pozdravili. Na družabnem večeru so ga opetovano vabili: „Štefan, ostani na stara leta med nami! Pripomoremo ti do pokojnine!“ — Župnik je ginjen nad staro ljubeznijo odgovoril: „V Korotanu pri Slovencih sem pustil svoje mlade moči. Pri njih hočem umreti in v njihovi zemlji počivati!“ — Velikemu prijatelju našega naroda in vzornemu dušnemu pastirju se je njegova zadnja želja v letošnjem aprilu spolnila. Logavešani smo svojega velikega prijatelja na zadnji poti v Št. Jakobu spremili v lepem številu, pevci, katere je rajni tako zelo čislal, so mu zapeli v slovo, na grob pa so logaveški farani položili venec svežih rož. Pretresljive so bile nagrobne besede mil. kanonika msgr. Podgorca osmrtni v luči večne resnice. V molitvi se bo logaveška fara tudi v bodoče spominjala župnika-dobrotnika. R. i. p.

Windisch-Bleiberg.—Slovenji Plajberg. (Dve smrti.) Ravno na dan ljudskega glasovanja, dne 10. aprila, je zapustila to dolino, ki ni rožna, ampak solzna, Johana Struger-Ogrizova. Bila je tiha, delavna, skrbiljiva za svoje štiri otroke. Umrla je kratko potem, ko je bila izpolnila 61. leto

kraja, naj je bilo še tako ostudno; želodčni sokovi so mu razkrojili vsako stvar, ki jo je pogoltnil, izsesali iz nje vse, tudi najmanjše redilne snovi in kri jih je raznašala v najbolj oddaljene dele telesa ter ga napravljala trpežnega in trdega kot grča.

Sluh in vid sta se mu izbistrila, celó v spanju je znal pri najmanjšem šumu razločevati, ali pomeni kaj dobrega ali slabega. Naučil se je z zobmi odstranjevati led, ki se mu je med vožnjo nabral med prsti; kadar je bil žejen, je znal s sprednjimi nogami razbiti tenko ledno plast na vodi.

Tako ponosen je bil na svoj nos, ki mu je vsak večer povedal, kakšen veter bo pihal ponoči! Včasih ni bilo v mraku, ko si je kopal v snegu jamo za ležišče, čutiti niti najmanjše sapice; vendar ga veter, ki je začel čez nekaj ur pihati, ni kar nič nadlegoval, kajti čepel je gotovo v mirnem zatišju tam, kjer ga ni mogel motiti noben piš.

Učila ga pa ni samo skušnja; stari prirodni nagoni, ki so tako dolgo dremali v njem, so se začeli prebujati in lastnosti udomačenih pasjih pokolenj so ga vedno bolj zapuščale. Nejasno in polagoma so vstajali v njem obledeli spomini na preteklost, na mladost njegovega plemna, na čase, ko so se divji prapši potikali v tolpah po pragozdu in gonili divjačino, dokler se ni zgrudila in jim padla v plen.

Igraje se je naučil boriti tako, kakor so se borili nekdanj v davno minulih časih njegovi predniki, da je grizel in popadal kot pravi deroči volk.

(Dalje sledi.)

starosti. Pogreba se je udeležilo posebno lepo število združenih sester sv. Uršule. — Čisto drugače lepa in solčna je bila velikonočna nedelja ko minula leta. Toda nesreča nikdar ne miruje in tako nam je vzela veselo razpoloženje žalostna novica, ki je hitela od ust do ust in ki je spočetka nismo mogli verjeti: „Žvercar je utonil!“ Krepki šestdesetletni gospodar se je predpoldnem sam vračal od božje službe domov. Ko je šel čez ozko brv za Boštovo hišo, ga je morala obiti slabost ali zadehi lahka srčna kap, da je padel v plitko vodo, iz katere se ni mogel rešiti. Reš ne vemo ne ure, ne dneva, ne kraja, ko poteče naše življenje, tako podobno nemirnemu potoku. Kako uro pozneje je ponesrečenca našel fant, ki je šel čez brv. Vsi rešilni poizkusi so bili zamanj. Splošna žalost je zajela vso občino. Posebno možem je bilo hudo za veselimi tovarišem, dobrim sosedom in pridnim gospodarjem. Vsi so bili polni sočutja z težko prizadeto Žvercarjevo hišo, ki je izgubila nadvse pridnega in skrbnega očeta tako nepričakovano naglo in na tako žalosten način. Pevci so zapeli v slovo in tolažbo na domu in ob grobu, dolga vrsta mož je spremljala uglednega Žvercarja na njegovi zadnji poti, strelci so svojemu vojnemu tovarišu poslali v grob glasni pozdrav iz topičev. Častiti gospod župnik je govoril besede tolažbe: Četudi nepričakovano naglo, rajni ni umrl nepripravljen. Saj se je pripravljajl z vzglednim krščanskim življenjem ob delavnikih pri trdem delu, ob nedeljah pri božji službi in svetih zakramentih. Njegovo velikonočno sveto obhajilo je bilo njegova popotnica v srečno večnost. Nam vsem je po tej nagli smrti Bog poslal opomin, da bi bili vedno pripravljani... Ogronna udeležba pri pogrebu. kakor je nismo zlahka vajeni, sočutje vseh znancev in še krščansko upanje zopetnega svidenja v boljši domovini bodi žalujočim zaostalim v tolažbo. Našim možem in gospodarjem pa naj ostanejo pridne roke in pošteno srce rajnega Jakoba Ogris-Žvercarja za vzgled v trajnem spominu!

Schiefling am See—Škofice. Ko so drugod proslavljali materinski dan, smo mi žalostni stali ob krsti izredno priljubljene. Janšiveje mame Magdalen Kramar, ki so nas po kratki in mučni boleznii v 78. letu starosti zapustili v soboto 14. t. m. Velika množica ljudi ob pogrebu v ponedeljek je pričala o priljubljenosti rajne matere. Saj so vzgajili celo vrsto otrok, med njimi našega vrlega predsednika tukajšnjega prosvetnega društva, sami brez očeta, kateri so jih zapustili že pred dobrimi 35 leti. Bili so globoko verna, narodna mati, od ustanovitve do zadnjega so bili članica našega društva, v katerega imenu se jim je naš podpredsednik v kratkem lepem govoru ob odprtem govoru zahvalil ter jim v slovo položil lep venec na krsto, pevci pa so doma in ob grobu zapeli par žalostink. Počivajte draga mama, v večnem miru v domači slovenski zemlji, katero ste iz dna srca ljubili! Žalujočim naše iskreno sožalje!

St. Egyden—Št. Ilj ob Dravi. Začetkom majnika smo pokopali 96leno Nežo Miškulnik pd. Ižepovo. Rajna je bila najstarejša faranka. Njeno veselje je bilo, če je ob praznikih zamogla ovenčati Marijo na Humcu. V življenju je bila delavna in verna. Pogreba se je udeležilo posebno veliko moštva, domači g. župnik so se od rajne poslovili z ganljivim nagovorom in posebej omenili ganljivo skrb hčere Lene in njene moža Franca za sivolaso mater. — Pd. Pranjčevega Koreja k Podjerberga pogrešamo. Ve se, da je v duševni zmedenosti skočil z rožeškega mosta v Dravo. Trupla doslej niso mogli najti. — Našim mrtvim večni mir! — Sadje lepo kaže, črešnje obetajo dober pridelek. Vas pa novabimo nanje.

Nenadna smrt. (Glainach—Glinje.) Dne 10. t. m. je nenadno umrl 31letni Šiman Suklič, pd. Dovjakov. Zvečer se je bil vlegel h počitku, zjutraj so ga našli mrtvega. Dne 12. t. m. je bil pogreb ob velikem številu pogrebcev. Cerkveni pevski zbor se je od rajnega poslovil s pesmijo na domu in grobu, preč. g. župnik pa je govoril tolažilne in spominske besede. Rajni Šiman je bil prijaznega značaja in med ljudmi priljubljen. Dovjakovo družino hudo tepe neizprosna usoda: oče je težko bolan, sin Hanzl pa je že več let sem hrom. Izreka-mo Dovjakovim iskreno sožalje, rajnemu Šimnu naj sveti večna luč!

Uzmovičeva smola. (Viktring—Vetrinj.) Dekla Klatzerjevega posestva je grabila v gozdu steljo. Kar odkrije z listjem pokrit žakelj žita. O najdbi sporoči gospodarju, ki je koj zaslutil resnico. V velikonočnem tednu ga je bil obiskal tat, mu ukradel prašica, par kokoši in precej žita. Najdeni žakelj bo najbrže njegov, je sklepal in takoj sporočil orožnikom. Stražili so več noči, končno se jim je posrečilo prijati 32 letnega kmečkega sinu z Zgornjih Dul pri Žihpoljah. Na njegovem domu so še našli kose zaklanega prašiča in precej žita. Očividno ima na vesti vrsto tatvin in bo sedaj imel čas premišljati o svojem nepoštenju.

Droblž: Poslopja, koder je Führer nekoč bival ali se šolal, so pod spominsko zaščito. — V nedeljo 29. majnika je birina v Beljaku. — V Celovce sta bivala ministra Frick in Schwerin-Krošigk. — Urad za nadzorovanje cen je določil cene pekoma. Zemlje smejo odslej prodajati po 4,5 pf, 520 gr belega kruha po 40, 1200 gr črnega kruha po 52 pf. — Trafike morajo biti od 15. majnika do 15. septembra v nedeljah in praznikih odprte. — Znižale so se cene koles. — Gostilničarjem je odrejeno, da predložijo svoj lanskoletni cenik. — Blagovno-prometni davek znaša odslej 2 odstotka vsega prometa. Pri tem se všteje tudi blago za lastno uporabo. Srednja in mala podjetja podajajo pregled dohodkov davkariji četrtletno, ostala mesečno. O davku poročamo prihodnjič podrobneje. — Cestni prehodi na celovških križiščih so znamenovani z belo črto in jih je treba upoštevati. — V solnograškem kraju Kaprun pod Visokim Klekom so pričeli graditi veliko elektrarno. Dela je otvoril feldmaršal Goering. — Dela na cesti Pliberk—Suha—Labud so v polnem teku. — Pri Grebinju se nahajajoče močvirje bodo izsušili. Delalo bo 200 ljudi 4 leta. — Za izpotovanje na Ogrsko je do 29. maja potrebno posebno dovoljenje. — Pogorelo je gospodarsko poslopje posestnika Santnerja v Št. Rupertu pri Velikovcu. — 26letni Adolf Otrop iz Hodiše se je na kolesu težko ponesrečil. — V Celovcu je umrla soproga znanega gostilničarja v benediktinski kleti ga. Marija Kuscher. — Lorenc Lampichler, krojač v Lampihlu pri Kotmari vesi, si je iz obupa vzel življenje. — V Kotmari vesi so pokopali 76letno Luto Matic. — V Ljubljani je umrl slovenski pisatelj in narodni delavec dr. Ivan Lah. — Deževje minulega tedna je imelo za posledico obsežne poplave na Štajerskem in Koroškem. Železniška zveza Gelovec—Dunaj in Celovec—Maribor je bila začasno prekinjena. Pri Trgu sta utonila dva moža. Tudi Drava je nevarno naraščala, začetkom minulega tedna po spet popustila.

Naša prosveta

Pismo.

Pismo.

V Celovcu, dne 23. majnika 1938.

Dragi prijatelj!

Ob Tebe butajo valovi novega javnega življenja. Z začudenjem in občudovanjem zreš vse novo, ki se obeta v gospodarstvu, upravi in politiki. Z vsakim svojim korakom zadevaš ob nova gesla, ki glašajo skupnost nemške narodne družine, katera ne pozna podedovanih ali prilaščenih družbenih predpravil svojih članov, ter postavljajo nemško narodno čast in blaginjo pred zasebno in korist. Čutiš tudi že prve sunke novega življenja, ki vstaja vsepovsod.

Jasno in precizno je Führer in kancler v svoji knjigi „Mein Kampf“ in v svojem govoru v drž. zboru majnika 1933 začrtal zadržanje države in nar. soc. stranke do drugorodnih narodov velike Nemčije. Naj navedem en sam njegov stavek: „Če se danes usiljuje kakemu ljudstvu druga govornica in se s tem hoče premostiti in zabrisati najočitnejša razlika med posameznimi narodi, potem je to kvečjemu začetek bastardiranja (križanja) in nikdar ponemčevanje, marveč uničevanje germanskega elementa“ (Mein Kampf, str. 428). Občudovanja vredna državniška modrost je v tem enem stavku!

Živiš v državi kanclerja Adolfa Hitlerja, imaš odprto oko in srce — torej moraš vedeti: **Velika Nemčija tirja po izjavi Führer-ja in kanclerja od Tebe slovensko narodno zavednost, odločnost in požrtvovalnost.** Ta država prezira narodne bastarde ali križance ter zavrača zasebno sebičnost in koristolovstvo. Nemški narodni socializem spoštuje po izjavi svojega vodje slovensko samozavest in dejavno slovensko ljubezen.

Državljan si velike Nemčije in član slovenske narodne družine. Bodi polnovreden državljani in član!

Pozdravljen!

„Ljudski oder“, majniška številka, prinaša uvodno spored iger za povelikonočni čas, tri krajše prizore za pobinkoštno priliko, nadaljevanje tečaj o ličenju ter pregled igranja in strokovnega slovstva. Prikupljiv oderski mesečnik toplo priporočamo.

Keutschach—Hodiše. V nedeljo 29. majnika je ob pol 3. uri pop. v domu sv. Jožefa letni občni

zbor prosvetnega društva „Zvezde“ s poročili, petjem in važnim govorom. Vabi odbor.

Gospodarski vestnik

„Reichsnährstand“.

Minuli teden je stopil v Avstriji v veljavo zakon, po katerem pripadajo vse v kmetijstvu zaposlene osebe, kmetijske zveze in zadruga ter vsa podjetja, ki predelujejo ali razdeljujejo kmetijske pridelke, in tržne organizacije v stan za narodno prehrano (Reichsnährstand). Njegova gospodarska naloga je pospeševati kmetijstvo, uravnati tržne prilike z ureditvijo prodaje kmetijskih pridelkov po primernih cenah in zagotoviti ljudstvu sredstva prehrane po primernih cenah.

V bivši Nemčiji je zakon o stanu za narodno prehrano uveden od 13. 9. 1933. Organizacija je zgrajena na takozvanem voditeljskem načelu t. j., da se njeni funkcionarji ne volijo. Vrhovni vodja organizacije je kancler sam, zastopa pa ga kmetijski minister in državni kmečki vodja Walter Darre. Dežele imajo svoje pokrajinske kmečke vodje, katerim so nadalje podrejeni okrajni kmečki vodje in končno krajevni kmečki vodje. Stvarno delo je razdeljeno v tri področja: zaščita v kmetijstvu zaposlenih ljudi, zaščita kmetij in podvig proizvodnje ter enotno vodstvo tržnih prilik. Nadaljne stanovske ustanove so štabni urad, državni kmečki svet in državni kmečki zbor, ki se vsakoletno sestane v mestu Goslar ter določi glavne smernice narodno-socialistične agrarne politike.

Bistvo tržnega reda obstoja v tem, da takozvane tržne organizacije, to so organizacije ene gospodarske panoge n. pr. kmetov, mlinarjev, žitnih trgovcev, živinorejcev, živinskih trgovcev, mesarjev i. dr., po navodilih vrhovne organizacije nadzorujejo svoje gospodarske edinice, urejujejo dobavo gospodarskih sredstev, določujejo tržne cene, pospešujejo kakovost blaga, skratka: tvorijo vez med producenti in konzumenti. Organizacije so javno-pravnega značaja in nadzorujejo gospodarstvo svoje panoge. Gozdarstvo in lesno gospodarstvo sta zajeta v posebnem odseku s približno sličnim področjem.

V drugem članku se bavimo z načelnim stališčem narodnega socializma do kmetijstva. S to kratko črtico pa je podana osnova narodno-socialistične organizacije kmetijstva in sorodnih gospodarskih panog, ki predvideva enotno vodstvo in enotno področje ter določitev tržnih cen, ki naj so pravične producentom in konzumentom.

Kako bo v bodoče s svinjerejo? Z ozirom na to, da stoji pridelovanje masti v novi naši državi v ospredju kmetijske proizvodnje, se bo v naši svinjereji treba prilagoditi novemu položaju in njegovim zahtevam. V južni Nemčiji plačujejo svinje nad 150 kg razmerno najbolje (RM 1.10), do čim dosega one pod 100 kg komaj 97 pfenigov. To se pravi: čim težje so svinje, tem boljše ceno imajo. Razlika v ceni težkih in lahkih svinj znaša okroglo 14 pfenigov ali 21 grošev. Resnica je, da je pitanje težkih svinj dražje, ker pridobiva težka svinja počasneje na teži, vendar odtehta boljše cene zvišane stroške. Vrhutega je treba še upoštevati, da pri dopolnilnem pitanju lahko krmimo živali v večji meri z domačimi pridelki. Torej velja: Svinje je treba odslej pitati od 120 do 150 kg in še čez, hkrati pa skrbeti za to, da se število živali v svinjskih hlevih ne razredči.

Z gnojem najbolje postopamo na sledeči način: Gnojno jamo obdamo z deskami ali drugo ceneno steno. Gnoj nalagamo vsej 2 metra visoko in ga sproti takoj dobro stlačimo. Na ta način ohranimo dragocene njegove snovi in prištedimo sebi itak redke pfenige. Razni poizkusi so pokazali, da se tako spravljen gnoj najbolje ohrani.

Sadje v maju. Sadnemu drevju, kateremu je mraz v aprilu posmodil cvetje, ni pomoči. Cvetiče sadje pa zahteva našo polno skrb. Takoj po cvetju svetujejo izkušeni sadjarji škropljenje z 2% žvepleno brozgo in z dodatkom 300 gr arecina ali meritola. Dva do tri tedne po prvem naj se škropljenje ponovi. Na mladem drevju se v maju pojavijo tudi listne uši, ki povzročajo sukanje listov. Dokler listje še ni razvito, jih pokončujemo z raztopino mazavega mila in tobačnega izvlečka. Zelo nevaren škodljivec mladega sadja je hrošč listožer, ki odjeda mlado listje in zadržuje rastline v rasti. Preženemo ga spet samo s škropljenjem. Zanimivo je še, da so ponekod sadjarji preizkusili zadimljenje sadovnjakov, s katerim so hoteli preprečiti pozebo mladega drevja. Uspeli so baje dobri, ker so v zadimljenih sadovnjakih posledice aprilskega mraza vsaj v velikem izostale.

Dobro seno dobimo pri večkratni košnji. Dobri gospodarji kosijo boljše travnike vsaj trkrat. Je sicer pri tem več dela, a mlada, kratka trava vsebuje mnogo predragocene beljakovine. Prihranimo si nakup močnih krmil, živina vidno pridobiva na teži in mleku ter se tudi dobro počuti. Važno je seveda, da moramo travnikom, katere trikrat ali morda celo štirikrat kosimo, dajati primerne hrane: gnoja, gnojnice in komposta. Od časa do časa je treba dokupiti tudi umetnega gnoja, ki ima sedaj itak znižano ceno. V skednjih pa imamo za res dobro in močno seno.

Pri silo-napravah, o katerih se sedaj toliko govori in piše, je treba gotove izkušnje in previdnosti. Najprej je treba posveta s krajevnim kmečkim zastopnikom ali drugim strokovnjakom. Strokovnjaki svetujejo med drugim, naj ima silo več predelov, da zamoremo različno krmo kisati ob različnih dobah. Vseeno je, če je silo oglat ali okrogel. Vendar v bivšem rajhu dajejo prednost štirikoritnim silo-napravam. Kako prostoren naj je silo? To zavisi od števila živine in potrebne krme. V splošnem se računni 20 kg kisle krme na glavo, kar da v 6 mesecih 36 meterskih stotov, za kar je potreben prostor 5 kubičnih metrov. Končno še eno: Kljub visoki državni podpori naj velja, da je štednja i pri silo-napravah na mestu.

Kako pripravim oljnato barvo? V trgovini kupim barvni prašek ter pridam olja, ki se hitro suši n. pr. lanenega. Če z dobljeno tekočino redko barvamo, se posuši v par dneh, ker naveže v zraku se nahajajoči kisik. Pri shranjevanju oljnate barve je važno, da zabranimo zraku dostop do tekočine. Najboljše to dosežemo, če prilijemo na oljnato barvo za prst visoko vode.

Velikovski živinski in blagovni trg 18. majnika t. l. Na živinski trg so prignali 1 konja, 3 bike, 8 pitanih volov, 1 mladega vola, 26 krav, 2 pitani svinji, 48 plemenjakovi n 13 ovac. Cene se v primeri z zadnjim tednom niso spremenile. — Na blagovnem trgu so plačevali jajca po 7 pi, kokoši, stare 2—2.50, mlade 1—2 kg sirovega masla 2—2.40 RM. Cene žitu se niso spremenile.

Zanimivosti

Naskok na Nanga Parbat.

O Himalaji pravijo, da je streha sveta, tako visoko se dvigajo vrhovi tega gorovja v nebo. Najvišji vrh Mont Everest je visok 8840 m in tjakaj še ni stopila človeška noga. Zato ni čudno, da je že od nekdaj to gorovje vabilo drzne hribolazce vsega sveta, da bi raziskali te silne, mogočne, v večno ledovje okovane vrhove. Kakor divje, od viharjev razsekane stene, se dviga ogromno skalovje Himalaje od Pamirske visoke planote v loku pod Tibetom od razvodja Indusa, Gangesa pa vse do vodovij Bramaputre. Himalaja je največje, najvišje, najbolj divje — pa tudi najlepše gorovje sveta. „Him“ pomeni sneg, „alaja“ pa sedež. Torej pomeni beseda Himalaja sedež ale lepše: „Domovino snega“.

Mnogi drzni možje so se že poskušali vzpeti na te najvišje vrhove sveta. Marsikateri vrhunec so tudi že dosegli, toda Mon Everest še niso zmogli. Pomisliti moramo, da je v teh višavah zrak zelo redek in da je napor pri plezanju mnogo hujši kot v Alpah. Premnog raziskovalec je že našel smrt med temi skalnatimi velikani ali v prepadu ali pod plazom. Tu in tam se dviga skromna piramida iz kamena — grob drznega junaka, ki je stavil svojo voljo v razrešitev himalajskih skrivnosti.

Leta 1936 se je odpravila nemška ekspedicija v Himalajo, da premaga najlepšo goro sveta, „Kraljico gora“ Siniolhu, visoko 6891 m, ki je vse do vrha pokrita s silnim ledom, ter Nanga Parbat, visoko 8125 m. Ekspedicija je bila skrbno pripravljena in je štela osem mož. Bili so sami mladi, krepki, drzni, izurjeni možje raznih akademskih poklicev. Ekspedicija se je na ta pohod pripravljala več let in je bila opremljena z vsem potrebnim. Po več mesecev trajajočih hudo napornih turah in po vztrajni borbi z večnim ledom se jim je končno posrečilo stopiti na vrh Siniolhe.

Spomladi 1937 pa so se pripravili za naskok na goro Nanga Parbat, ki je skrajno zapadni vrh Himalaje. Že nekaj let poprej je hotela prva nemška ekspedicija doseči ta nepristopen vrh, toda se je nekaj članov ekspedicije ubilo, ostali pa so se morali vrniti, ne da bi dosegli svoj cilj. Člani tokratne ekspedicije pa so bili cvet nemških hribolazcev. Marca meseca so pričeli naskakovati ta vrh. Ves mesec so naskakovali goro. V nekaterih dneh so prišli komaj sto metrov višje. 17. junija so končno dosegli ono mesto, odkoder so upali v nekaj dneh dospeti na sam vrh. Napravili so si šotore za odpočitek. Le en sam član ekspedicije se je vrnil v niže stoječi tabor, da pripravi stvari, ki bi jih

Mark Twain:

KRALJEVIČ IN SIROMAK

13.

Ko je Hendon nekoč nekam odšel, je Edward sam zapustil gostilno. Tedaj pa ga je zgrabil John Canty, ki je mislil, da je ujel svojega sina Toma. Prišel ga je pretepati, toda v tem je po naključju prišel tja tudi redovnik Andrew. Stari pijanec Canty pa se je toliko razjezil, da je v pobesnelosti ubil starega redovnika.

naj nosači naslednjega dne znosili navzgor. Ko se je le-ta naslednje jutro vrnil, ni bilo o taboru ne duha ne sluha. Ogromni skladi snega in ledu so zdaj ležali tamkaj, kjer so se še včeraj dvigali šotori, pod katerimi je spalo sedem mož ekspedicije in devet nosačev domačinov. Strašni, 400 m široki plaz jih je pokril. Nemo strme v edinega preostalega ledne stene, dih smrti plava v sinji višini, vrh Nanga Parbata se sveti v vsej svoji krasoti ... in se smehlja. Še ga ni dosegel človek!

Število zvezd. S prostim očesom lahko vidimo le 7000 zvezd. S pomočjo teleskopa pa so jih našli nad 70 milijonov. Z najnovejšimi teleskopi pa so astronomi preračunali, da je vseh zvezd okoli 1,600,000.

Zelo stara ženica je v skrbeh tožila kaplanu, da se boji večnega pogubljenja. Gospod, ki je dobro mamico poznal, jo poprosi, naj na široko odpre usta. Ženica plaho uboga. Pa jo potreplja gospod po ramenih, češ le bodi brez skrbi, zakaj pisano je, da bo v peklu škripanje z zobmi, mamica pa je bila popolnoma brez vseh zob.

Nekoč in zdaj. Iz starih časov poznamo nekaj prav ogromnih stavb. Najbolj znane so nam piramide starih Egipčanov. Največja vseh piramid je Keopskova piramida pri Kairu. Ta stavba zavzema 54.000 kvadr. metrov površine in je visoka 145 m. To stavbo je gradilo 100.000 delavcev 30 let. Iz kamnolomov so vlačili velike kvadre z največjo težavo, kajti tehnična sredstva takrat so bila zelo preprosta. Strojev niso poznali in vse je morala storiti človeška roka. Čim bolj se je dvigala piramida, bolj težavno je bilo gradbeno delo. Danes bi tako piramido zgradilo 500 delavcev v 9 mesecih! Seveda s pomočjo razstreliva, žične železnice, žerjavov, traktorjev in z drugimi tehničnimi pripomočki.

Listnica uredništva: G. T. J. Priobčimo v prihodnji številki. — G. V. Z. Točen si s poročilom. Priobčimo iz tehničnih razlogov v drugi številki. — G. O. S. Sprejeli že prej od druge strani. Ostani klubtemu zvest našemu listu. — G. E. L. Tvoja uspešna akcija za nove naročnike je hvalevredna in bi lahko bila mnogim za vzgled, da je treba samo dobre volje. — G. J. G. Ja! Narodna zvestoba še nikomur ni napravila slabe vesti. — **Sotrudnikom in prijateljem.** Sotrudniške discipline smo v najavljačem se času kislil kumar še posebno veseli. Pozdravljeni!

Izjava.

Podpisana preklicujeva vse govorce, ki so se potom naju raztrosile o g. Filipu Pečar-ju in gđeni Alojziji Miškulnik.

32

Valent in Kapus, Janez Reichman.

Za 55 na mesec dobavlja
posnemalnike
Jos. PELZ, Wien XV., Mariahilferstr. 164
Ceniki zastonj Zastopniki se iščejo

Knjige, vsakovrstne iz predvojnne dobe, tudi nemške, ki se nanašajo na slovenske kraje in zgodovino, **kupim.** Ponudbe na upravo lista. 31